

Til lovforslag nr. L 115

Folketinget 2022-23 (2. samling)

OMTRYK

Redaktionel rettelse vedrørende
ændringsforslag nr. 10-13

Betænkning afgivet af Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget den 25. maj 2023

Betænkning

over

Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse, lov om varmforsyning, lov om elforsyning og selskabsskatteloven

(Ny organisering af affaldsforbrændingssektoren og konkurrenceudsættelse af forbrændingseget affald)

[af klima-, energi- og forsyningsministeren (Lars Aagaard)]

1. Ændringsforslag

Klima-, energi- og forsyningsministeren har stillet 13 ændringsforslag til lovforslaget.

2. Udtalelse fra klima-, energi- og forsyningsministeren

Klima-, energi- og forsyningsministeren har over for udvalget oplyst følgende:

»Forslag til lov om ændring af lov om miljøbeskyttelse, lov om varmforsyning, lov om elforsyning og selskabsskatteloven blev fremsat den 26. april 2023.

Med Klimaplan for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi fra juni 2020 (Klimaplanen) blev der sat en klar grøn retning for affaldssektoren. Visionerne i aftalen er, at affaldssektoren skal være klimaneutral i 2030, udsortering af 80 pct. dansk plast fra forbrændingen i 2030, og affaldskurven skal knækkes, så vi får mindre affald, mindre spild og mere genbrug.

Et centralt element i Klimaplanen er, at forbrændingskapaciteten skal tilpasses de danske forbrændingsegne mængder. Lovforslaget tager et centralt skridt for at opnå dette. Med lovforslaget foreslås en ny organisering af affaldsforbrændingssektoren, hvor affaldsforbrændingsanlæggene selskabsgøres og skal konkurrere om det forbrændingsegne affald, så det behandles, hvor det kan gøres mest miljørigtigt, bedst og billigst.

Efter vedtagelse af lovforslaget vil der være et opfølgende arbejde med at understøtte de politiske mål for forbrændingssektoren. Hertil bemærkes det, at såfremt kapaciteten ikke udvikler sig i takt med affaldsmængderne, er der håndtag i aftalen til at understøtte dette.

Monitorering

Lovforslaget giver hjemmel til, at der kan igangsættes en monitorering med henblik på at følge udviklingen i

forbrændingskapaciteten og de danske forbrændingsegne mængder. Jeg vil løbende afrapportere monitoreringen til aftalekredsen, og første monitorering vil finde sted i 2024.

Afgiftsanalyse

Der er igangsat en analyse af afgifterne på affaldsforbrænding, hvor der ses på effekterne ved ændring af afgifterne for affaldsforbrændingsanlæg med henblik på at belyse, hvordan afgifterne kan understøtte kapacitetstilpasningen og yderligere CO₂-reduktioner i affaldssektoren. Jeg vil bekræfte, at analysen bl.a. skal se på betydningen af ændringer af niveauet for NO_x – og svovlafgiften på affaldsforbrændingsanlægs miljøbelastning. Analysen forventes forelagt forligskredsen i første halvår 2024.

CO₂-fangst

Affaldsforbrændingsanlæggene har et stort potentiale for at indfange såvel fossilt som biogent CO₂, og kan dermed give et væsentligt yderligere bidrag til opnåelse af klimalovens 70 pct.-målsætning i 2030 og målsætningen om klimaneutralitet i 2050. De langsigtede rammevilkår for CO₂-fangst i affaldsforbrændingssektoren skal derfor afklares, herunder skal fordele og ulemper ved at gøre CO₂-fangst til et krav afdækkes. Arbejdet skal drøftes politisk ultimo 2023.

Miljøperformance på affaldsforbrændingsanlæg

Fra december 2023 vil BAT-kravene på affaldsforbrændingsanlæg blive strammet. Med udbudsmodellen vil det desuden være muligt, at den enkelte kommune bl.a. kan stille miljø- og klimakrav i deres udbud af det forbrændingsegne affald. Dette vil være under iagttagelse af de generelle udbudsregler. Forsyningstilsynet vil hertil udarbejde en vejledning, som understøtter kommunerne i bl.a. at kunne sætte krav til miljø og klima.

Økonomiske konsekvenser for kommunerne

Jeg er opmærksom på, at konkurrenceudsættelsen af affaldsforbrændingssektoren forventes at være forbundet med økonomiske konsekvenser for kommunerne. Med Klimaplanen er der afsat en pulje på i alt 200 mio. kr. til at kompensere kommunerne for strandede omkostninger. Det fremgår, at udbetaling fra puljen kan ske efter afvikling af et affaldsforbrændingsanlæg med et beløb på op til 70 pct. af et tab. Puljen skal medvirke til, at kommuner ikke står tilbage med et tab, som kommunen i sidste ende kan vælte over på borgere og virksomheder via skatteopkrævningen. Såfremt det viser sig, at puljen ikke er tilstrækkelig, indkaldes aftalekredsen til at drøfte en forøgelse af puljen.

Varmeforsynings sikkerhed

Jeg vil gøre opmærksom på, at det følger af varmforsyningsloven, at et affaldsforbrændingsanlæg ikke kan godkendes lukket, hvis varmedistributionselskabet ikke kan opretholde sin forsyningspligt ved en lukning. I tilfælde af, at et affaldsforbrændingsanlæg står til at lukke eller gå konkurs, vil Energistyrelsen i særlige tilfælde kunne give dispensation til at hæve det prisloft, der gælder for salg af varme fra affaldsforbrænding, hvis særlige forhold af hensyn til varmforsynings sikkerheden taler for det. Anlægget vil i den periode alt andet lige kunne få højere indtægter fra salg af affaldsvarme, og dermed kunne fortsætte sin drift.

Videresalg

Lovforslaget fastsætter krav om, at de eksisterende kommunalt ejede forbrændingsanlæg skal drives i aktie- eller anpartsselskaber, hvor kommunerne fortsat har majoritetskontrol. Det fremgår af bemærkningerne til loven, at kravet om majoritetskontrol vil gælde resten af anlæggets levetid. Jeg har fundet anledning til at præcisere, at dette vil indebære, at i tilfælde af, at det selskab, der ejer et affaldsforbrændingsanlæg, lukker eller går konkurs, vil en eventuel erhverver af anlægget også efter en konkursbehandling være omfattet af kravet om majoritetskontrol, hvis anlægget sættes i drift igen.

Fristforlængelse for krav om selskabsgørelse

Med lovforslaget skal anlæggene som udgangspunkt være selskabsgjort i A/S eller ApS pr. 1. januar 2025. Der er i lovforslaget to muligheder for, at anlæg kan blive selskabsgjort senere end 1. januar 2025. Anlægget kan dels blive undtaget fra kravet om selskabsgørelse, hvis kommunalbestyrelsen har besluttet, at anlægget skal lukkes inden for 3 år. Dels kan der gives en fristforlængelse for kravet om selskabsgørelse i særlige tilfælde, hvor det eksempelvis efter reglerne i selskabslovgivningen ikke er muligt at udskille og stifte aktie- eller anpartsselskabet. Med en fristforlængelse får virksomheden tid til at afskrive investeringer, betale af på lån, spare op eller tage andre skridt til at øge anlæggets egenkapital og derved i sidste ende selskabsgøre. Anlæggene skal i begge tilfælde indgå i konkurrencen om det forbrændingsegnete affald.

Ændringsforslag til L 115

Jeg vil bekræfte, at jeg i forbindelse med udvalgsbehandlingen har stillet tre ændringsforslag af substantiel karakter.

Det første omfatter, at § 50 b vedrørende godkendelse af forbrændingskapacitet ikke ophæves, men bestemmelsen justeres i forhold til gældende ret. Bestemmelsen indeholder, at etablering af ny affaldsforbrændingskapacitet vil skulle godkendes af klima-, energi- og forsyningsministeren. Udvidelser af eksisterende kapacitet vil ikke skulle godkendes.

Det andet ændringsforslag indebærer, at anvisningsretten for forbrændingsegnet erhvervsaffald ophæves, som blev besluttet med Klimaplanen.

Hertil har jeg stillet et ændringsforslag om garantiprovisioner. Ændringsforslaget indebærer, at indsættelsen af kravet om markedsvilkår i ordlyden af bestemmelsen tages ud af lovforslaget. Det er for mig vigtigt at understrege, at der med lovforslaget ikke ændres på nuværende retstilstand, hvad angår opkrævning af garantiprovisioner på markedsmæssige vilkår ved kommunal garantistillelse. Hertil vil jeg bemærke, at kravet om garantistillelse er national regulering, som stammer fra kommunalfuldmagtsreglerne og senere lovfæstet, og der er derfor ikke tale om overimplementering af EU-retten.

På baggrund af hørings svarene til lovforslaget blev ministeriet opmærksom på, at der fortsat eksisterer tvivl i branchen og enkelte kommuner, om hvorvidt en kommune skal opkræve en garantiprovision. Jeg har derfor bedt mit ministerium om at indgå i dialog med relevante aktører og myndigheder, og på den baggrund iværksætte en kommunikationsindsats, som kan sikre, at kommuner og aktører ikke er i tvivl om, hvad reglerne er på området.«

3. Indstillinger

Et *flertal* i udvalget (S, V, M, SF og RV) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de stillede ændringsforslag.

Et *mindretal* i udvalget (KF, EL og DF) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Et *andet mindretal* i udvalget (DD) vil stemme hverken for eller imod lovforslaget ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme for de stillede ændringsforslag.

Et *tredje mindretal* i udvalget (ALT) indstiller lovforslaget til *forkastelse* ved 3. behandling. Mindretallet vil stemme imod det under nr. 7 stillede ændringsforslag og for de øvrige ændringsforslag.

Et *fjerde mindretal* i udvalget (NB) vil redegøre for sin stilling til lovforslaget ved 3. behandling. Mindretallet vil ved 2. behandling af lovforslaget redegøre for sin stilling til de stillede ændringsforslag.

Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ved betænkningss afgivelsen ikke medlemmer i udvalget og dermed ikke adgang til at komme med indstillinger eller politiske bemærkninger i betænkningen.

En oversigt over Folketingets sammensætning er optrykt i betænkningen.

4. Politiske bemærkninger

Socialdemokratiet, Venstre og Moderaterne

Socialdemokratiets, Venstres og Moderaternes medlemmer af udvalget bakker op om udtalelsen fra klima-, energi- og forsyningsministeren.

Socialistisk Folkeparti og Radikale Venstre

Socialistisk Folkepartis og Radikale Venstres medlemmer af udvalget noterer, at lovforslaget er en del af udmøntningen af »Klimaaftale for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi« fra juni 2020, som bl.a. har til formål at øge genbrug og genanvendelse af affald, mindske miljøbelastningen fra affaldssektoren og sikre en klimaneutral affaldssektor i 2030.

Formålet med lovforslaget er mere specifikt at nedbringe mængden af affald, der forbrændes, herunder især affald med fossil oprindelse (plastik m.v.). Klima-, energi- og forsyningsministeriet skønner, at lovforslaget kan indfri dette, men gør opmærksom på, at der er betydelig usikkerhed forbundet med denne vurdering. Det er derfor vigtigt, at det løbende vurderes, om vi er på vej mod en reduktion af den danske forbrændingskapacitet, og at de forudsatte CO₂-reduktioner indfries. Hvis det ikke er tilfældet, skal der aftales supplerende tiltag for at nå målet.

Samtidig er Socialistisk Folkeparti og Radikale Venstre enige om, at rammerne for at etablere CO₂-fangst på forbrændingsanlæg hurtigst muligt skal undersøges, herunder vurdering af fordele og ulemper ved at gøre CO₂-fangst til et krav.

For at opnå miljømæssige forbedringer er BAT-kravene til affaldsforbrændingsanlæg skærpet. Disse krav er forskellige fra anlæg til anlæg. Det er vigtigt for Socialistisk Folkeparti og Radikale Venstre at sikre, at det ikke bliver de miljømæssigt bedste anlæg, der lukker. Derfor skal det sikres, at kommunerne får reel mulighed for at stille skærpede miljøkrav i forbindelse med udbud. Desuden skal det undersøges om NO_x- og SO₂-afgifterne for affaldsforbrændingsanlæg kan sættes op for yderligere at mindske miljøbelastningen.

For eksisterende forbrændingsanlæg er det et krav, at der fortsat er kommunalt majoritetsejerskab. Det gælder også, hvis et sådant anlæg går konkurs og overtages af andre. Nye forbrændingsanlæg kræver godkendelse af klima-, energi- og forsyningsministeren. Det gælder ikke for ny kapacitet på eksisterende anlæg.

Anlæg, der forventes at lukke, kan få en dispensation fra kravet om udskillelse i et selskab. Partierne er enige om, at det vil være dyrt at kræve selskabsudskillelse i disse tilfælde, også selv om tidsfristerne i lovforslaget ikke kan overholdes, og at det som udgangspunkt vil være hensigtsmæssigt at give dispensation i disse særlige tilfælde. Socialistisk Folkeparti og Radikale Venstre finder samtidig, at en dispensation fra selskabsudskillelse den 1. januar 2025 for anlæg med negativ egenkapital er hensigtsmæssig.

Forslaget forventes at påvirke kommunernes økonomi negativt. Socialistisk Folkeparti og Radikale Venstre understreger vigtigheden af, at regeringen har tilkendegivet, at den står »(...) inde for de centrale principper og processer

i DUT-systemet, og regeringen mener ikke, at der kan henvises til kommunernes likviditet som generel finansiering af DUT-sager«, hvorfor de almindelige DUT-principper finder anvendelse i forhold til lovforslaget.

Der er dog brug for at tage stilling til, i hvilken grad kompensationen skal fordeles på alle kommuner, og i hvilken grad den skal målrettes de kommuner, der faktisk lider tab. I den forbindelse bekræftes, at det er aftalt, at udgangspunktet er, at op mod 70 pct. af de strandede omkostninger godtgøres til de kommuner, der oplever sådanne omkostninger, og partierne noterer sig samtidig, at såvel Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet som KL vurderer, at tabene kan blive væsentlig større end det, der kan dækkes af den foreløbig afsatte pulje på 200 mio. kr., og at der også forventes at være løbende tab som følge af underskud på anlæg. SF og RV understreger vigtigheden af, at der indkaldes til forhandlinger, hvis den afsatte pulje viser sig at være utilstrækkelig, og partierne er villige til at diskutere yderligere kompensations tiltag for de berørte kommuner.

Socialistisk Folkeparti og Radikale Venstre noterer sig, at man med ændringsforslaget vedrørende garantiprovision ikke ændrer på de eksisterende rammer for kommunal garantistillelse, således at en eventuel opkrævning af en garantiprovision også fremover alene har til hensigt at afdække kommunens risiko ved garantistillelsen. Det bemærkes, at kravet om garantistillelse er national regulering, som stammer fra kommunalfuldmagtsreglerne og går videre end kravene i EU's statsstøtteregele.

Socialistisk Folkeparti og Radikale Venstre noterer sig, at klima-, energi- og forsyningsministeren anerkender, at varmforsyning er kritisk infrastruktur, og at varmforsyningsloven ikke tillader selskaber at gå konkurs, såfremt varmedistributionselskabet ikke kan opretholde sin forsyningspligt ved en lukning. Socialistisk Folkeparti og Radikale Venstre understreger vigtigheden af, at Energistyrelsen kan give dispensation til at hæve varmeprisloftet, hvorved et forbrændingsanlæg i en periode vil kunne opnå højere indtægter fra salg af affaldsvarme og derved kunne fortsætte drift og afdrage på gæld.

Enhedslisten og Alternativet

Enhedslistens og Alternativets medlemmer af udvalget er imod lovforslaget om liberalisering af affaldssektoren. Liberaliseringen giver helt sikkert liberalisering, resten er uvist.

I »Klimaaftale for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi« fra juni 2020 forudsættes det, at aftalen giver en CO₂-reduktion på 0,7 mio. t i 2030. Klimarådet har på Klima-, Energi- og Forsyningsudvalgets høring den 12. april 2023 og i høringssvar klart tilkendegivet, at affaldsaftalen ikke giver CO₂-reduktioner bl.a. på grund af muligheden for øget affaldsimport.

Enhedslisten og Alternativet er enige i, at overkapaciteten på affaldsforbrændingsanlæg vil medføre øget affaldsimport i bestræbelserne på at overleve på et liberaliseret marked.

Lovforslaget sikrer ikke mere fangst af CO₂ fra affaldsforbrændingen, hvilket ellers ville være en god løsning.

Vi har i den parlamentariske proces fået belyst problemstillinger vedrørende manglende CO₂-effekter af konkurrenceudsættelsen, den manglende reduktion af import af affald og forbrændingskapacitet og de store økonomiske risici, der pålægges kommunerne.

Lovforslaget har skabt usikkerhed om kommende sager om ekspropriation. Enhedslisten og Alternativet har noteret sig, at Norfors vil stævne staten, og at Frederiksberg Kommune er klar til at gøre det samme. Det er meget forståeligt, at kommunerne ikke vil acceptere store strandede udgifter på op til 4,5 mia. kr., som vil forringe den kommunale velfærd.

Lovforslaget og klima-, energi- og forsyningsministerens svar på spørgsmål 114 fastslår, at kommuner også efter en konkurs skal have majoritetsejerskab af et forbrændingsanlæg, hvilket forhindrer kommunerne i f.eks. at sælge et affaldsforbrændingsanlæg til et fjernvarmeselskab.

Enhedslisten og Alternativet mener, at der er fremført væsentlig kritik fra bl.a. KL, Klimarådet, Dansk Fjernvarme og Dansk Affaldsforening under lovbehandlingen og kritik fra langt flere under de forudgående høringer.

Flere aktører har fremsendt en opfordring til at stoppe endnu en politisk katastrofe, inden det for alvor går galt. Efter flere høringer, adskillige udvalgs spørgsmål og samråd er det ikke lykkedes at få skabt klarhed over konsekvenserne for kommuner, borgere og forbrugere i forbindelse med gennemførelsen af lovforslaget.

Klima-, energi- og forsyningsordførerne har også fra eksterne aktører modtaget en kraftig opfordring til at stoppe lovbehandlingen, indtil klima-, energi- og forsyningsministeren og Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet i det mindste er i stand til at svare fyldestgørende på de stillede spørgsmål og de mange uafklarede spørgsmål og de økonomiske katastrofer, lovforslaget medfører i sin nuværende form.

Samlet set er »Klimaaftale for en grøn affaldssektor og cirkulær økonomi« fra juni 2020 forældet, da den ikke sikrer CO₂-reduktioner, ikke sikrer CO₂-fangst, skaber en masse konflikter med kommunerne og risikerer at efterlade store tab i kommunerne, hvilket i sidste ende rammer befolkningen.

Vi har ikke brug for retssager mellem stat og kommuner, men derimod brug for et godt samarbejde, som sikrer mindre affaldsforbrænding, mere fjernvarme og hurtigere klimahandling. Det er det stik modsatte, som lovforslaget leverer, og derfor er Enhedslisten og Alternativet imod lovforslaget.

Vi har været et stort mindretal i udvalget, som har arbejdet for at få lovforslaget ordentligt behandlet, og for at få tidsplanen forlænget, så der var mere tid til at belyse lovforslagets konsekvenser og problematikker i forhold til klimaet, miljøet, kommunernes økonomi og EU-retten.

Vi er bekymret for det faglige niveau i ministeriets arbejde, Folketingets mulighed for at kontrollere regeringen og Folketingets lov kvalitet, som svækkes under alt for stramme tidsplaner.

Samlet set vurderer Enhedslisten og Alternativet, at lovforslaget er baseret på et alt for usikkert grundlag og derfor ikke bør sendes til afstemning inden sommerferien.

Det Konservative Folkeparti

Det Konservative Folkepartis medlemmer af udvalget støtter intentionen om at effektivisere og nedbringe CO₂-udledningerne fra affaldssektoren, men mener ikke, at lovforslaget lever op til den politiske aftale. Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet skriver, at vurderingen af lovforslagets CO₂-reduktioner er behæftet med betydelig usikkerhed, og både Klimarådet og CONCITO har svært ved at genfinde lignende CO₂-reduktioner. Lovforslaget skaber således usikkerhed om den grønne omstilling af affaldssektoren. Derfor støtter Det Konservative Folkeparti ikke lovforslaget.

5. Ændringsforslag

Æ n d r i n g s f o r s l a g

Af klima-, energi- og forsyningsministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af NB):

Til § 1

1) Før nr. 1 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 45 indsættes som stk. 9 og 10:

»Stk. 9. Kommunalbestyrelsen må ikke etablere anvisningsordninger for forbrændingsegnet erhvervsaffald, der ikke er farligt affald, jf. dog stk. 10.

Stk. 10. Stk. 9 finder ikke anvendelse for kommunalbestyrelser, der den 1. juli 2023 helt eller delvis ejer et affaldsforbrændingsanlæg etableret på en ø uden fast broforbindelse i kommunen, så længe anlægget er i drift.«

[Ophævelse af anvisningsretten for forbrændingsegnet erhvervsaffald]

2) I den under nr. 1 foreslåede § 45 e ændres i stk. 2 »senest den« til: »senest fra den«.

[Sproglig præcisering]

3) I den under nr. 1 foreslåede § 45 e ændres i stk. 3 »lovens ikrafttrædelse« til: »den 1. juli 2023«.

[Sproglig præcisering]

4) I den under nr. 1 foreslåede § 45 f ændres i stk. 2 »og årsagen« til: »og indberette årsagen«.

[Sproglig præcisering]

5) I den under nr. 1 foreslåede § 45 g ændres i stk. 2, nr. 2, »ikke er saglige« til: »ikke er sagligt begrundet«.

[Sproglig præcisering]

6) I det under nr. 5 foreslåede § 48 g, stk. 3, ændres »påklages til« til: »indbringes for«.

[Sproglig præcisering]

Af klima-, energi- og forsyningsministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af ALT og NB):

7) Nr. 6 affattes således:

»6. I § 50 b, stk. 1, udgår »eller udvidelse af eksisterende affaldsforbrændingsanlæg«.
[Opretholdelse af krav om godkendelse af affaldsgrundlag ved nye affaldsforbrændingsanlæg]

Af klima-, energi- og forsyningsministeren, tiltrådt af et flertal (udvalget med undtagelse af NB):

Til § 2

8) Nr. 3 og 4 udgår.
[Krav om markedsvilkår udgår af ordlyden]

9) I den under nr. 5 foreslåede § 2 h indsættes i stk. 1 efter »jf.«: »dog«.
[Lovteknisk ændring]

Til § 3

10) I den under nr. 4 foreslåede § 4 a indsættes i stk. 1, 1. pkt., efter »affaldsforbrændingsanlæg«: », jf. dog 2. pkt. og stk. 9 og 10«.
[Lovteknisk ændring]

11) I den under nr. 4 foreslåede § 4 a indsættes i stk. 1, 2. pkt., efter »jf.«: »dog«.
[Lovteknisk ændring]

12) Efter nr. 9 indsættes som nyt nummer:

»01. I § 87, stk. 1, nr. 2, udgår »12 a.«.
[Konsekvensrettelse]

Til § 5

13) I stk. 2 ændres »§ 1, nr. 6, § 3, nr. 5-9« til: »§ 1, nr. 01 og 6, § 3, nr. 5-9 og 01«.
[Konsekvensrettelse]

B e m æ r k n i n g e r

Til nr. 1

Kommunerne skal etablere ordninger for affald produceret af husholdninger og virksomheder i kommunen, jf. § 8, stk. 1, i bekendtgørelse nr. 1536 af 16. december 2022 om affaldsregulativer, -gebyrer og -aktører m.v. (affaldsaktørbekendtgørelsen). Kommunen vælger, om ordningen etableres som en indsamlingsordning eller en anvisningsordning, jf. affaldsaktørbekendtgørelsens § 8, stk. 4.

En anvisningsordning defineres som en ordning, hvor kommunalbestyrelsen i et regulativ har fastlagt, på hvilken måde og eventuelt på hvilket anlæg affaldsproducenten skal sikre, at affaldet bliver håndteret, jf. affaldsbekendtgørelsens § 3, nr. 8. Det betyder, at den affaldsproducerende virksomhed selv skal indgå en aftale med det affaldsforbrændingsanlæg, kommunen har anvist, ligesom virksomheden selv skal indgå aftale med en transportør om afhentning af det forbrændingsegnete affald og transport til anlægget.

Som udgangspunkt har virksomheder benyttelsespligt til de kommunale affaldsordninger, jf. affaldsaktørbekendtgø-

relsens § 12, stk. 1. For så vidt angår kommunale indsamlingsordninger for forbrændingsegnet erhvervsaffald, er virksomhederne dog ikke forpligtet til at benytte den kommunale ordning, jf. affaldsaktørbekendtgørelsens § 12, stk. 3. Det betyder, at virksomheden kan vælge, om virksomheden vil benytte den kommunale indsamlingsordning, eller om virksomheden eksempelvis vil lade en privat indsamlingsvirksomhed indsamle affaldet. Derimod er virksomhederne forpligtet til at følge en kommunal anvisningsordning for forbrændingsegnet erhvervsaffald eller følge kommunens konkrete anvisning.

Det foreslås i § 45, stk. 9, at kommunalbestyrelsen ikke må etablere anvisningsordninger for forbrændingsegnet erhvervsaffald, der ikke er farligt affald, jf. dog stk. 10.

Det foreslåede vil indebære, at kommunalbestyrelsen ikke må udarbejde regulativer, der fastlægger anvisningsordninger for, på hvilken måde og eventuelt på hvilket anlæg en virksomhed skal sikre, at affaldet bliver håndteret.

Forslaget ændrer ikke på kommunalbestyrelsens mulighed for at etablere indsamlingsordninger for forbrændingsegnet erhvervsaffald. Forslaget ændrer dermed heller ikke på kommunalbestyrelsens pligt til at tilbyde virksomheder adgang til genbrugspladser i kommunen. Det vil ligeledes fortsat være frivilligt for en virksomhed at benytte en kommunal indsamlingsordning for forbrændingsegnet affald, der ikke er farligt affald.

Virksomheder vil fortsat være forpligtet til at sikre, at deres forbrændingsegnete affald håndteres. Virksomheder vil dog med forslaget selv kunne vælge, på hvilket affaldsforbrændingsanlæg virksomheden ønsker at få behandlet sit forbrændingsegnete affald. Alternativt vil virksomheder kunne overdrage affaldet til en indsamlingsvirksomhed, der er registreret i Affaldsregistret, benytte en kommunal indsamlingsordning eller eksportere det forbrændingsegnete affald efter ansøgning om eksport til Miljøstyrelsen, jf. affaldsaktørbekendtgørelsens § 12, stk. 2.

Det foreslås med § 45, stk. 10, at stk. 9 ikke finder anvendelse for kommunalbestyrelser, der den 1. juli 2023 helt eller delvis ejer et affaldsforbrændingsanlæg etableret på en ø uden fast broforbindelse i kommunen, så længe anlægget er i drift.

Det foreslåede medfører, at forbuddet mod, at kommunalbestyrelsen etablerer anvisningsordninger for forbrændingsegnet erhvervsaffald, der ikke er farligt affald, ikke vil gælde på øer uden fast broforbindelse, hvorpå der ved lovens ikrafttræden er etableret et affaldsforbrændingsanlæg, som kommunalbestyrelsen ejer helt eller delvis, så længe anlægget er i drift.

Et anlæg anses for at være i drift, selv om der er midlertidige afbrud i behandlingen af forbrændingsegnet affald for eksempel i forbindelse med reparation eller revision eller som følge af manglende affald i en periode m.v.

Den foreslåede undtagelse vil betyde, at kommunalbestyrelsen fortsat vil kunne etablere anvisningsordninger for forbrændingsegnet affald på øer uden fast broforbindelse, hvis der ved lovens ikrafttræden er etableret et kommunalt ejet affaldsforbrændingsanlæg på øen.

Kommunalbestyrelsen vil således i dette tilfælde også fremover kunne anvise forbrændingseget erhvervsaffald til behandling på kommunes eget anlæg.

Den foreslåede undtagelse vil skulle gælde, så længe anlægget er i drift. Hvis anlægget lukker, vil kommunen ikke længere være omfattet af undtagelsen, og kommunalbestyrelsen vil derefter ikke kunne udarbejde regulativer, der fastlægger anvisningsordninger for, på hvilken måde og eventuelt på hvilket anlæg en virksomhed skal sikre, at affaldet bliver håndteret.

Til nr. 2

Det foreslås, at der i § 45 e, stk. 2, ændres »senest den« til »senest fra den«.

Med forslaget bliver det tydeligt, at kommunalbestyrelsen skal indgå kontrakt, jf. § 45 e, stk. 1, med virkning senest fra den 1. juli 2025.

Til nr. 3

Det foreslås, at i § 45 e, stk. 3, ændres »lovens ikrafttrædelse« til »den 1. juli 2023«.

Med forslaget bliver det tydeligt, at kommunalbestyrelser, der før den 1. juli 2023 har udbudt opgaver med og indgået kontrakt om behandling af forbrændingseget affald med et affaldsforbrændingsanlæg, som kommunen ejer helt eller delvis, senest med virkning fra den 1. juli 2028 skal indgå kontrakt, jf. § 45 e, stk. 1.

Til nr. 4

Det foreslås, at i § 45 f, stk. 2, ændres »og årsagen« til »og indberette årsagen«.

Med forslaget bliver det tydeligt, at kommunalbestyrelsen skal indberette årsagen til, at de konkurrencefremmende tiltag ikke følges til Forsyningstilsynet.

Til nr. 5

Det foreslås, at i § 45 g, stk. 2, nr. 2, ændres »ikke er saglige« til »ikke er sagligt begrundet«.

Med forslaget bliver det tydeligt, at forsyningstilsynet kan meddele påbud til kommunalbestyrelsen om at bringe en kontrakt omfattet af § 45 e, stk. 1, til ophør inden for en frist, hvis der er indgået en kontrakt med et affaldsforbrændingsanlæg, som kommunen ejer helt eller delvis, og indberettede årsager, jf. § 45 f, stk. 2, til ikke at følge de konkurrencefremmende tiltag ikke er sagligt begrundet.

Til nr. 6

Det foreslås, at i § 48 g, stk. 3, ændres »påklages til« til »indbringes for«.

Med forslaget ensrettes ordlyden af bestemmelsen med ordlyden af bestemmelsen i § 100 b, stk. 2. Der sker ikke ændringer af bestemmelsen materielle indhold.

Til nr. 7

Det følger af § 4, stk. 1, i lov om varmforsyning, at kommunalbestyrelsen godkender projekter for etablering af nye kollektive varmforsyningsanlæg eller udførelsen af større ændringer i eksisterende anlæg.

Det fremgår endvidere af § 50 b, stk. 1, i lov om miljøbeskyttelse, at kommunalbestyrelsen kun må godkende nye affaldsforbrændingsanlæg eller udvidelse af eksisterende affaldsforbrændingsanlæg efter lov om varmforsyning eller efter regler udstedt i henhold til lov om varmforsyning, hvis klima-, energi- og forsyningsministeren har godkendt, at det fornødne affaldsgrundlag er til stede i området, hvorfra anlægget forventes at modtage affald. Beføjelsen til at træffe afgørelse er delegeret til Energistyrelsen i henhold til § 3, stk. 1, nr. 27, i bekendtgørelse nr. 1366 af 28. september 2022 om Energistyrelsens opgaver og beføjelser.

Dette betyder, at før en kommunalbestyrelse kan godkende et nyt anlæg eller udvidelse af et eksisterende anlæg efter lov om varmforsyning, skal klima-, energi- og forsyningsministeren godkende projektet, i forhold til at det fornødne affaldsgrundlag er til stede i det område, som anlægget forventes at modtage affald fra. Hensynet er at sikre, at der er tilstrækkeligt affald til stede i området, før det godkendes at opføre et nyt affaldsforbrændingsanlæg eller udvide et eksisterende.

Det fremgår af § 50 b, stk. 2, i lov om miljøbeskyttelse, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan fastsætte nærmere regler for behandlingen af klima-, energi- og forsyningsministerens godkendelser efter stk. 1, herunder nærmere krav til ansøgningen om godkendelse i henhold til lov om varmforsyning. Klima-, energi- og forsyningsministeren har ikke fastsat regler i henhold til § 50 b, stk. 2, i lov om miljøbeskyttelse.

Det foreslås med ændringsforslaget, at i § 50 b, stk. 1, udgår »eller udvidelse af eksisterende affaldsforbrændingsanlæg«.

Det foreslåede vil indebære, at klima-, energi- og forsyningsministeren ikke vil skulle godkende udvidelser af eksisterende affaldsforbrændingsanlæg, i forhold til at det fornødne affaldsgrundlag er til stede i det område, som anlægget forventes at modtage affald fra.

Det foreslåede vil ikke ændre på, at klima-, energi- og forsyningsministeren vil skulle godkende nye affaldsforbrændingsanlæg, i forhold til at det fornødne affaldsgrundlag er til stede i det område, som anlægget forventes at modtage affald fra.

Det foreslåede vil desuden ikke ændre på, at nye affaldsforbrændingsanlæg eller udvidelse af eksisterende affaldsforbrændingsanlæg, som allerede måtte være godkendt, i forhold til at det fornødne affaldsgrundlag er til stede, kan fortsætte, hvis kommunalbestyrelsen på baggrund heraf har godkendt et nyt anlæg eller udvidelse af et eksisterende.

Det foreslåede vil i øvrigt ikke ændre på, at projekter for etablering af nye kollektive varmforsyningsanlæg eller udførelsen af større ændringer i eksisterende anlæg skal godkendes af kommunalbestyrelsen efter § 4, stk. 1, i lov om varmforsyning.

Til nr. 8

Nr. 3 og 4 blev indsat i det fremsatte lovforslag for at skabe klarhed om gældende ret for kommunernes opkrævning af garantiprovisioner. Formålet var at præcisere det, som allerede er gældende ret omkring garantiprovisio-

ner. Efterfølgende er der opstået et politisk ønske om, at kravet om markedsvilkår ikke fremgår udtrykkeligt af bestemmelsernes ordlyd.

Det foreslås, at »markedsvilkår« udgår af det fremsatte lovforslag og dermed ikke kommer til at fremgå af bestemmelsernes ordlyd i varmforsyningslovens §§ 2 d, stk. 1, og 2 e, stk. 1, 1. pkt.

Ændringsforslaget ændrer ikke på, at kommunen efter gældende ret kan stille en kommunal garanti for varmforsyningsanlæggenes låneoptagelse til anlægsinvesteringer og driftsaktiviteter imod opkrævning af en garantiprovision på markedsmæssige vilkår. Dette forhold er uagtet, om der foreligger en konkurrencesituation eller ej. Hvis en kommune yder en vederlagsfri garanti, vil det indebære et tilskud til forsyningsvirksomheden, hvilket ville medføre en forrykning af byrdefordelingen mellem kommunens borgere. Kommunen er dermed forpligtet til at opkræve en garantiprovision for at dække den risiko, som kommunen påtager sig ved garantistillelsen. Det følger af hvile i sig selv-princippet, at kommunen ikke må tjene penge på at stille en garanti.

Ved lov nr. 745 af 1. juli 2015 om ændring af lov om varmforsyning og byggeloven, blev kommuners adgang til varetagelse af kollektiv varmforsyning reguleret udtømmende. Loven lovfæstede kommunalfuldmagtsregler vedrørende kommunernes mulighed for at varetage kollektiv varmforsyning, herunder kravene til garantistillelse. Kravet om, at kommunal garanti skal stilles på markedsvilkår, er derved videreført fra kommunalfuldmagtsreglerne og følger i dag af varmforsyningslovens § 2 d, stk. 1, og § 2 e, stk. 1, selv om det ikke fremgår direkte af bestemmelsernes ordlyd. Uanset at kravet om markedsvilkår med ændringsforslaget ikke kommer til at fremgå direkte af ordlyden, vil det fortsat være gældende ret, at kommunen skal opkræve en markedsmæssig garantiprovision efter varmforsyningslovens § 2 d, stk. 1, og § 2 e, stk. 1. Der henvises til det fremsatte lovforslags afsnit 3.2. for uddybning af gældende ret om kommunal garantistillelse.

EU's statsstøtteregler kan indebære, at en kommune er forpligtet til ligeledes at opkræve garantiprovision, men dette er et særskilt krav, der beror på statsstøtteretlige betragtninger.

Til nr. 9

Det foreslås, at der i § 2 h, stk. 1, efter »jf.« indsættes »dog«.

Den foreslåede ændring vil sikre korrekt henvisning til de foreslåede undtagelsesbestemmelser i stk. 3-5 i § 2 h i lov om varmforsyning, der bl.a. indeholder en hjemmel for klima-, energi- og forsyningsministeren til at forlænge fristen for, hvornår et affaldsforbrændingsanlæg vil skulle udøves på kommercielle vilkår i et aktie- eller anpartsselskab.

Den foreslåede ændring vil ikke indebære materielle ændringer. Der henvises til lovforslagets § 2, nr. 2 og 5, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 10

Det følger af den foreslåede ændring af § 4 a, stk. 1, 1. pkt., at der efter »affaldsforbrændingsanlæg« indsættes », jf. dog 2. pkt. og stk. 9 og 10«.

Den foreslåede ændring vil sikre korrekt henvisning til de foreslåede undtagelsesbestemmelser i § 4 a, stk. 1, 2. pkt. og stk. 9 og 10, der bl.a. indeholder bestemmelser om, at 1. pkt. skal være opfyldt den 1. januar 2025 for affaldsforbrændingsanlæg, der var helt eller delvis kommunalt ejet den 1. juli 2023.

Den foreslåede ændring vil ikke indebære materielle ændringer. Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 11

Det foreslås, at der i § 4 a, stk. 1, 2. pkt., efter »jf.« indsættes »dog«.

Den foreslåede ændring vil sikre korrekt henvisning til de foreslåede undtagelsesbestemmelser i stk. 4-6 i § 4 a i lov om elforsyning, der bl.a. indeholder en hjemmel til, at klima-, energi- og forsyningsministeren kan forlænge fristen for, hvornår et affaldsforbrændingsanlæg vil skulle udøves i et aktie- eller anpartsselskab.

Den foreslåede ændring vil ikke indebære materielle ændringer. Der henvises til lovforslagets § 3, nr. 4, og bemærkningerne hertil.

Til nr. 12

Det følger af den foreslåede ændring, at § 12 a udgår af bestemmelsen i § 87, stk. 1, nr. 2.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at der med lovforslagets § 3, nr. 5, foreslås, at § 12 a i lov om elforsyning ophæves. For en nærmere gennemgang af § 12 a og den foreslåede ophævelse heraf henvises til bemærkningerne i lovforslagets § 3, nr. 5.

Til nr. 13

Det følger af den foreslåede ændring, at lovforslagets § 5, stk. 2, ændres således, at »§ 1, nr. 6, § 3, nr. 5-9« ændres til »§ 1, nr. 01 og 6, § 3, nr. 5-9 og 01«.

Den foreslåede ændring er en konsekvens af, at det foreslås, at der indsættes et nyt nummer med to nye stykker om ophævelse af anvisningsretten for forbrændingsegnet erhvervsaffald.

Den foreslåede ændring er desuden en konsekvens af, at det foreslås, at § 12 a i lov om elforsyning udgår af bestemmelsen i § 87, stk. 1, nr. 2, i lov om elforsyning. Bestemmelsen vil skulle træde i kraft samtidig med den i lovforslaget foreslåede ophævelse af § 12 a. For en nærmere gennemgang af § 12 a og den foreslåede ophævelse heraf henvises til bemærkningerne i lovforslagets § 3, nr. 5. For en nærmere gennemgang af den foreslåede ikrafttrædelse henvises til bemærkningerne til lovforslagets § 5.

Den foreslåede ændring vil yderligere indebære, at det foreslåede § 1, nr. 01, og § 3, nr. 01, vil træde i kraft den 1. januar 2025.

6. Udvalgsarbejdet

Lovforslaget blev fremsat den 26. april 2023 og var til 1. behandling den 3. maj 2023. Lovforslaget blev efter 1. behandling henvist til behandling i Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget.

Oversigt over lovforslagets sagsforløb og dokumenter

Lovforslaget og dokumenterne i forbindelse med udvalgsbehandlingen kan læses under lovforslaget på Folketingets hjemmeside www.ft.dk.

Møder

Udvalget har behandlet lovforslaget i 5 møder.

Høringssvar

Et udkast til lovforslaget har inden fremsættelsen været sendt i høring, og klima-, energi- og forsyningsministeren sendte den 14. februar 2023 dette udkast til udvalget, jf. KEF alm. del – bilag 120. Den 26. april 2023 sendte klima-, energi- og forsyningsministeren høringssvarene og et høringssnotat til udvalget.

Bilag

Under udvalgsarbejdet er der omdelt 23 bilag på lovforslaget.

Klima-, Energi- og Forsyningsudvalgets offentlige høringer

Klima-, Energi- og Forsyningsudvalget har afholdt to offentlige høringer om lovforslaget den 12. april 2023 og den 12. maj 2023.

Samråd

Udvalget har stillet 2 spørgsmål til klima-, energi- og forsyningsministeren til mundtlig besvarelse, som denne har besvaret i et åbent samråd med udvalget den 16. maj 2023. Klima-, energi- og forsyningsministeren har efterfølgende sendt udvalget det talepapir, der dannede grundlag for ministerens besvarelse af spørgsmålet.

Tekniske gennemgange

Klima-, Energi- og Forsyningsministeriet har afholdt to tekniske gennemgange af lovforslaget den 19. april 2023 og den 22. maj 2023. Miljø- og Fødevarerudvalget var inviteret til at deltage til den tekniske gennemgang den 22. maj 2023.

Skriftlige henvendelser

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 6 skriftlige henvendelser om lovforslaget.

Deputationer

Udvalget har under udvalgsarbejdet modtaget 2 deputationer, der mundtligt har redegjort for deres holdning til lovforslaget.

Spørgsmål

Udvalget har under udvalgsarbejdet stillet 116 spørgsmål til klima-, energi- og forsyningsministeren til skriftlig besvarelse, som ministeren har besvaret. Herudover har udvalget stillet 10 spørgsmål til klima-, energi- og forsyningsministeren inden fremsættelsen af lovforslaget. Disse spørgsmål har ministeren også besvaret.

Anne Paulin (S) Ida Auken (S) Kris Jensen Skriver (S) Lea Wermelin (S) Mette Reissmann (S) Per Husted (S)

Rasmus Horn Langhoff (S) fmd. Bjarne Laustsen (S) Kasper Roug (S) Linea Søgaard-Lidell (V) Lars Christian Lilleholt (V)

Kim Valentin (V) Jan E. Jørgensen (V) Charlotte Bagge Hansen (M) Karin Liltorp (M) Lise Bech (DD)

Kenneth Fredslund Petersen (DD) Steffen W. Frølund (LA) Steffen Larsen (LA) Mona Juul (KF) Per Larsen (KF)

Kim Edberg Andersen (NB) Morten Messerschmidt (DF) Signe Munk (SF) Carl Valentin (SF) Marianne Bigum (SF) nfm.

Søren Egge Rasmussen (EL) Samira Nawa (RV) Theresa Scavenius (ALT)

Siumut, Inuit Ataqatigiit, Sambandsflokkurin og Javnaðarflokkurin havde ikke medlemmer i udvalget.

Socialdemokratiet (S)	50	Dansk Folkeparti (DF)	7
Venstre, Danmarks Liberale Parti (V)	23	Alternativet (ALT)	6
Moderaterne (M)	16	Nye Borgerlige (NB)	3
Socialistisk Folkeparti (SF)	15	Siumut (SIU)	1
Danmarksdemokraterne – Inger Støjberg (DD)	14	Inuit Ataqatigiit (IA)	1
Liberal Alliance (LA)	14	Sambandsflokkurin (SP)	1
Det Konservative Folkeparti (KF)	10	Javnaðarflokkurin (JF)	1
Enhedslisten (EL)	9	Uden for folketingsgrupperne (UFG)	1
Radikale Venstre (RV)	7		